

Effective output depends on methods, techniques and exercises which are used in the process of education. A student can acquire language from communication, gradually their communicative resource improves and expands, and approximates to the native speakers. Very few learners can achieve a communicative resource equal to that of a native speaker, but given appropriate data and tasks, students can learn to communicate successfully in a foreign language.

References

1. Vitthal P. chetan, Sharma Bh. R., Ramachandran M. (2015). Innovation Practices for Teaching English Communication Skills to Professional Students, *International Journal of Advance Research and Innovative Ideas in Education*, Vol. 1, Issue 2, pp. 135–138.
 2. Karimova M. J. (2022). Modern methods of teaching English, *Science and innovation*, Vol. 1, Issue 7, pp. 73–85.
 3. Unin N., Bearing P. (2016). Brainstorming as a Way to Approach Student-Centered Learning in the ESL Classroom. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Vol. 224, pp. 605–612. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.05.450>.
 4. Azzamova N. K. (2019). Innovative teaching methods of English, *Academy*, Vol. 11 (50), pp. 47–49.
 5. Haydarova M. E. (2020). Modern methods of teaching English, *Economy and Society*, No. 4 (71), pp. 45–52.
-

УДК: 378.147:657

Карпова Олена Олегівна

к. пед. н., доцент кафедри іноземних мов,

Одеський національний економічний університет (Україна)

Зверева Анна Сергіївна

здобувач вищої освіти факультету фінансів та банківської справи,

Одеський національний економічний університет (Україна)

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

JEL classification: I200; M400

Сьогодні у світовій практиці бізнес-освіти все частіше впроваджуються інтерактивні лекції, а метод кейсів є найпопулярнішим, тому що дає змогу застосовувати отримані теоретичні знання для розв'язання реальних проблем управління. Комбінація саме цих методів дає ефект синергії. За такої умови кейс є поглибленим аналізом бізнес-ситуації. Метод кейсів фокусується не на самому процесі навчання, а на участі студентів в обговоренні, де викладачі виступають як модератори, спрямовуючи дискусії студентів відповідними питаннями та оцінюючи ідеї, що генеруються в аудиторії.

Ще одна мета методу кейсів – дати студентам проаналізувати реальні конфліктні ситуації ділового життя, примушуючи їх вирішувати проблеми, з якими вони рано чи пізно зіткнуться на практиці, перетворюючи їх на відповідальних лідерів і членів команди. І саме це вже є перевагою даного методу.

Обговорення в аудиторії збагачується внеском усіх членів групи, які представляють різні галузі економіки, маючи різний діловий досвід і посадові обов'язки. Такий обмін ідеями між членами однієї групи є ще однією перевагою методу кейсів.

Кейс-метод є також надзвичайно ефективним методом викладання бізнес-дисциплін іноземною мовою, який відомий у вітчизняній освіті як «метод ситуативного навчання на конкретних прикладах», що найбільш широко застосовується у вітчизняній практиці під час вивчення економіки, менеджменту, бізнес-наук тощо.

Варто зазначити, що даний метод належить до інтерактивних технологій для короткострокового навчання, заснований на наближених до реальності ситуаціях та націлений на накопичення знань студентами. Перевагами його застосування є: наближеність до життя; двоетапне обговорення (мікрогрупа і група в цілому); співпраця слухачів і формування навичок роботи в групі; можливість перевірити пропозиції реальною практикою; розмаїття підходів; висока мотивація навчання; формування навичок прийняття рішень.

Відтак, процес застосування методу кейсів з урахуванням зарубіжного досвіду при викладанні дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін (МВЕД)» має свої особливості, а саме здійснюється за такою схемою:

- вступ до кейсу з обговоренням подальшої реальної проблеми, що містить кейс;
- отримання конкретних завдань групами;
- обговорення проблеми з різних точок зору усередині мікрогрупи та з учасниками інших груп;
- вирішення поставленого завдання шляхом консенсусу;
- презентація результатів обговорення та вирішення кейсу.

Для оцінки роботи студентів застосовуються спеціальні критерії оцінювання з урахуванням наявних в університеті штату Колорадо та адаптованих до українських реалій відповідно до специфіки викладання курсу «МВЕД». На першому етапі відбувається оцінка процесу обговорення проблеми за такими критеріями, як чіткість визначення мети та задач дослідження, послідовність їх вирішення, активність учасників команди у розробці шляхів вирішення окреслених проблем та дотримання регламенту виконання даного виду робіт.

Друга частина, яка підлягає оцінюванню, – презентація результатів роботи (виступ), коли звертається увага на рівень глибини аналізу проблеми, ступінь використання результатів аналізу при розробці рекомендацій щодо вирішення проблеми, обґрунтованість запропонованих варіантів вирішення проблемних питань, правильність розрахунків та побудови графіків, реакцію при відповідях на питання викладача і слухачів та змістовність відповіді), логічність та послідовність подання результатів дослідження. Листи із критеріями оцінювання повинні мати як викладач, так і учасники мікрогруп, які здійснюють оцінювання за шкалою.

Загальна оцінка діяльності кожної мікрогрупи отримується як середньоарифметичне значення балів, виставлених кожною групою одна одній та викладачем зокрема. Залучення студентів до даного процесу стимулюватиме їх до здійснення низки розумових операцій – вміння відповідально й зосереджено слухати, критично мислити, застосовувати прийоми самоконтролю; розвиватиме якості особистості: уважність, активність, акуратність та ін.

Весь процес підготовки кейса заснований на навичках і вміннях роботи з інформаційними технологіями, що дозволяє актуалізувати наявні знання, активізує науково-дослідницьку діяльність. Таким чином, в цілому метод кейсів сприяє розвитку навичок самоаналізу, а також аналітичних, практичних, творчих, комунікативних, соціальних навичок студентів [1; 2, с. 150–185; 3].

Отже, як показує досвід використання кейс методу у навчальному процесі в економічному ЗВО, під час застосування методу кейсів спостерігається одержання студентами задоволення від самого процесу пізнання; інтерес до нових знань; допитливість протягом навчання; намагання розширити свій інтелектуальний рівень і оволодіти вміннями приймати креативні рішення та навичками співпраці у групах. Як результат – підвищення продуктивності на заняттях та покращення якості знань, що і є одним із основних завдань модернізації системи вищої освіти країни.

Варто зазначити, що структура кейс-методу ґрунтується на тому, що студенти стикаються з конкретним випадком, узятим з реального життя. Потім, обговорюючи цей випадок англійською мовою, шукають альтернативи його рішення, пропонують власний варіант вирішення, який чітко обґрунтовують, а потім порівнюють його з рішенням, яке було прийнято на практиці. Одного вірного рішення не існує, тому після закінчення презентацій може бути обраний кращий варіант рішення. При цьому студентам пропонується осмислити реальну життєву ситуацію, опис якої актуалізує певний комплекс лексичних і граматичних знань та завдань, який необхідно засвоїти при вирішенні даної проблеми.

При опануванні дисципліни іноземною мовою велику цінність для студентів має сам процес аналізу мовної ситуації і пошуку рішення, розвиток їх здатності приймати рішення в ситуації невизначеності, що, у свою чергу, вимагає особливої організації навчання іноземних мов.

За своїм цільовим призначенням кейс-метод є найчастіше практично-проблемним методом. Кейси можуть бути різними за об'ємом і змістом, що залежить від цілей навчання англійської мови, від рівня знань і умінь студентів/курсантів, а також від того, яку допомогу необхідно надавати в процесі прийняття рішень.

Таким чином, усі кейси умовно поділяються на:

- 1) науково-дослідні, які орієнтовані на здійснення дослідницької діяльності;
- 2) практичні, що відображають реальні життєві ситуації;
- 3) навчальні, завданням яких є організація освітнього процесу.

Вважаємо, що науково-дослідний кейс варто використовувати на старших курсах та в магістратурі, тому що його навчальна функція зводиться до навчання навичкам наукового дослідження за допомогою методу моделювання.

Практичний кейс ставить своїм завданням детальне і докладне відображення життєвої ситуації. Таким чином, цей кейс створює практичну модель ситуації. Призначення практичного кейса зводиться до тренінгу студентів у тій чи іншій лексико-граматичній темі, закріплення знань, прийняття рішень в конкретній мовній ситуації.

Навчальний кейс, що можна застосовувати зі студентами першого курсу, відображає типові мовні ситуації, які найбільш часто зустрічаються в реальному житті і, з якими доведеться стикатися студенту в майбутній професійній діяльності. При цьому на перше місце стають навчальні та виховні завдання.

Нарешті, кейс-метод повинен бути наближеним до реального життя; оформленим так, щоб дозволяв встановлювати зв'язок з накопиченим життєвим досвідом, а також з майбутніми життєвими ситуаціями студентів; надавати можливість інтерпретації з точки зору учасників; містити проблеми і конфлікти; бути розглянутим із урахуванням індивідуальних знань, навичок і здібностей студентів та допускати різні варіанти рішення.

Одним із перших, хто звернув увагу на потенціал методу кейсів в даній сфері був Девід Коттон, автор серії підручників «Market Leader». Однак, варто зазначити, що крім підручника Девіда Коттона (англійська мова), на ринку навчальної літератури фактично відсутні роботи з даної проблеми. Причиною цього є складний, трудомісткий процес підготовки конкретної ситуації (case). Викладач іноземних мов повинен вирішити дві проблеми: підбір ситуації з дисципліни і методична обробка даної ситуації, тобто адаптація її до потреб та завдань, які ставить перед собою викладач.

Для викладачів іноземної мови використання «західних кейсів» дає можливість познайомити студентів з реаліями зарубіжного світу, нормами ділової західної культури.

Отже, використання методу конкретних ситуацій дає змогу враховувати навчальні, особисті інтереси і потреби студентів, їх індивідуально-психологічні особливості; здійснювати контроль знань з іноземної мови; застосовувати всі форми аудиторної роботи зі студентами: індивідуальну, парну, групову, фронтальну; розвивати всі види мовної діяльності: читання (оглядове, селективне, детальне), говоріння (монологічна, діалогічна мова), письмо (складання плану, написання есе, тощо), аудіювання та переклад; здійснювати міжпредметні зв'язки, а також стимулювати творчу активність студентів.

Використання методу кейсів ставить високі вимоги до рівня підготовки студентів. З одного боку, вони повинні володіти певними знаннями по спеціальним предметам, щоб вирішити кейс, а з іншого боку, володіти іноземною мовою бажано на рівні не менше ніж B2. При формуванні лінгвістичної компетенції за допомогою методу кейсів велика увага приділяється роботі над лексикою і граматичними структурами мови ділового і професійного спілкування. Окрім того, під час формування комунікативної компетенції у студентів велику увагу слід приділяти структурі, логіці побудови кейсів за профілем і мовної поведінки комунікантів. Це буде сприяти розумінню даних завдань, адже саме кейси, відповідні профілю навчання іноземних мов, характеризуються значною орієнтованістю на певну комунікативну мету.

Література

1. Буняк Н. М. *Менеджмент* : метод. вказівки до практичних занять. Луцьк : Східноєвропейський національний ун-т ім. Лесі Українки, 2019. 156 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/237217217.pdf> (дата звернення: 06.04.2023).
2. Волкова Н. П. *Інтерактивні технології навчання у вищій школі* : навч.-метод. посіб. Дніпро : Ун-т імені А. Нобеля, 2018. 360 с.
3. Романов И. И. Метод кейсів : перспективы использования у обучении будущих правознавцев английской мовы. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 529–534. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/120.pdf> (дата звернення: 06.04.2023).